

Τρίτη 22 Δεκεμβρίου 2020, 00:02

Insane in the brain gain

Θεόδωρος Σκουζός

Με βάση το άρθρο 5Γ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος που πρόσφατα προστέθηκε με το άρθρο 40 παρ.1 του νόμου 4758/2020 (ΦΕΚ Α242/04.12.2020) θεσπίζεται ειδικός τρόπος φορολόγησης εισοδήματος από μισθωτή εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα που προκύπτει στην ημεδαπή, φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα.

Το φορολογικό αυτό κίνητρο, που πανηγυρικά εξαγγέλθηκε από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό ως εργαλείο αναστροφής του περιβόητου “brain drain”, εισάγεται ως κίνητρο προσέλκυσης στην Ελλάδα εργαζομένων (κυρίως εξειδικευμένων επιστημόνων) που ξενιτεύτηκαν τα χρόνια της «κρίσης» αλλά και αλλοδαπών φυσικών προσώπων που ουδέποτε υπήρξαν φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας.

Με βάση τις προϋποθέσεις του νόμου, ο φορολογούμενος, φυσικό πρόσωπο, που μεταφέρει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα υπάγεται σε φορολόγηση από μισθωτή εργασία που αποκτά στην Ελλάδα μόνο για το πενήντα τοις εκατό (50%) του εισοδήματός του, εφόσον σωρευτικά:

- α) δεν ήταν φορολογικός κάτοικος Ελλάδας τα προηγούμενα πέντε (5) από τα έξι (6) έτη πριν από τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του στην Ελλάδα
- β) μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία από κράτος - μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. ή από κράτος με το οποίο είναι σε ισχύ συμφωνία διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας με την Ελλάδα
- γ) παρέχει υπηρεσίες στην Ελλάδα στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης που ασκείται είτε σε ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα είτε σε μόνιμη εγκατάσταση αλλοδαπής επιχείρησης στην Ελλάδα και
- δ) «δηλώνει ότι θα» παραμείνει στην Ελλάδα τουλάχιστον για μία διετία.

Το κίνητρο έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους για το οποίο υποβάλλεται η αίτηση του φυσικού προσώπου και λήγει μετά το πέρας επτά (7) συνολικά φορολογικών ετών. Η υπαγωγή στο καθεστώς αυτό δεν δύναται να παραταθεί πέραν των επτά (7) φορολογικών ετών.

Εκτός από κάποιες διαδικαστικές λεπτομέρειες που αναφέρει η διάταξη, άξιες αναφοράς για τους σκοπούς του παρόντος είναι οι παρακάτω δύο προβλέψεις:

- ότι το κίνητρο αφορά αποκλειστικά την πλήρωση νέων θέσεων εργασίας (!)
- ότι το κίνητρο εφαρμόζεται ανάλογα και για τα φυσικά πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, με σκοπό να ασκήσουν ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα.

Πρόθεση του παρόντος δεν είναι ούτε να αμφισβητήσει τα κίνητρα της Κυβέρνησης ούτε να μειώσει την σημασία της επιστροφής του τόσο πολύτιμου κεφαλαίου για την χώρα που είναι οι νέοι επιστήμονες. Τουναντίον, πιστεύω ότι είναι τόσο σημαντικός ο σκοπός αυτός, που δεν του αξίζει πρόχειρη νομοθέτηση.

Από την διάταξη του άρθρου 4 παρ. 5 του Συνάγματος («Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους») συνάγεται ότι οι φορολογικοί νόμοι δεν μπορούν να προβαίνουν σε αδικαιολόγητες διακρίσεις ή να επιβαρύνουν δυσανάλογα και υπέρμετρα ορισμένους πολίτες ή κατηγορίες πολιτών. Η αρχή της φορολογικής ισότητας επιβάλλει την όμοια φορολογική μεταχείριση ατόμων που βρίσκονται κάτω από τις ίδιες οικονομικές συνθήκες και την ανόμοια μεταχείριση εκείνων που βρίσκονται κάτω από διαφορετικές συνθήκες, έτσι ώστε να μην είναι συνταγματικά ανεκτή ούτε η άνιση μεταχείριση όμοιων περιπτώσεων ούτε η ίση μεταχείριση ανόμοιων. Η ίδια ως άνω διάταξη προσδιορίζει τι μπορεί, αλλά και τι πρέπει να αποτελεί κριτήριο διαφορετικής μεταχείρισης και αυτό είναι οι δυνάμεις, δηλαδή οι οικονομικές δυνατότητες του πολίτη.

Στο κριτήριο αυτό θα μπορούσαν να προστεθούν και ορισμένα άλλα, που ρητά και με σαφήνεια προβλέπει το ίδιο το Σύνταγμα, όπως η προστασία της οικογένειας, των αναπήρων, απόρων και η φροντίδα για την απόκτηση πρώτης κατοικίας (άρθρ.

21 Συντ.), καθώς και η προαγωγή της οικονομίας ορεινών, νησιωτικών και παραμεθόριων περιοχών (άρθρ. 106 παρ. 1 Συντ.). Ο συνταγματικός Νομοθέτης, συμπληρώνοντας την ανωτέρω αρχή της ισότητας στα δημόσια βάρη, ορίζει περιοριστικά στην διάταξη του άρθρου 78 παρ. 1 Συντ. τα στοιχεία από τα οποία μπορεί να τεκμαρθεί φοροδοτική ικανότητα (εισόδημα, περιουσία, δαπάνες και συναλλαγές). Άλλα κριτήρια, εκτός από αυτά, δεν μπορούν να αποτελέσουν θεμιτό λόγο διαφορετικής μεταχείρισης, καθώς, σε διαφορετική περίπτωση, η διάταξη της παρ. 5 του άρθρ. 4 Συντ. θα έχανε, μέσω της ερμηνείας της, το ιδιαίτερο κανονιστικό της περιεχόμενο. Συνεπώς, οι φορολογικές απαλλαγές, όσο θεμιτές και αν είναι, συνιστούν εξαίρεση από τον κανόνα της ισότητας στα δημόσια βάρη και, συνεπώς, οφείλουν να ερμηνεύονται στενά, καθώς μόνο συγκεκριμένη ρητή συνταγματική πρόβλεψη θα μπορούσε να τις δικαιολογήσει (Ειρ. Πατρ. 40/2018 - Τρ.Νομ.Πληρ. ΔΣΑ).

Το φορολογικό κίνητρο που θεσπίζεται με το νέο άρθρο 5Γ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος είναι αντίθετο με την ως άνω συνταγματική επιταγή τόσο στην βασική του φιλοσοφία, όσο και στις επιμέρους προβλέψεις του.

Όσον αφορά την βασική του φιλοσοφία, έχει ήδη συζητηθεί έντονα, η αδικία που θα αισθάνονται οι Έλληνες πολίτες οι οποίοι -ενδεχομένως με βαρύτερες θυσίες- υπέμειναν την περίοδο της οικονομικής κρίσης εργαζόμενοι ή άνεργοι στο τόπο τους και τώρα ανταγωνίζονται με άνισους όρους συναδέλφους τους που απλώς είχαν την επιλογή ή την τόλμη να φύγουν στο εξωτερικό. Αν και δεν γίνεται αντικείμενο συζήτησης, η αδικία υπάρχει και σε σχέση με αλλοδαπούς (όχι Έλληνες που επιστρέφουν) που τείνει να προσελκύσει η διάταξη.

Όσον αφορά τις επιμέρους προϋποθέσεις του κινήτρου, ας τις πάρουμε μία μία:

Ποιος θα κρίνει αν ο ενδιαφερόμενος ήταν κάτοικος αλλοδαπής τα 5 από τα τελευταία 6 χρόνια ;

Μήπως οι ίδιοι εφοριακοί που οδήγησαν εκατοντάδες (αν όχι χιλιάδες) φορολογούμενους στα δικαστήρια για την αναγνώριση ότι όντως ήταν κάτοικοι αλλοδαπής ; Και τι θα γίνει με τους φορολογούμενους που απλά «παράτησαν» την προσπάθεια και ακόμα είναι δηλωμένοι ως φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας επειδή δεν μπορούν να αποδείξουν πως δεν είναι «ελέφαντες» ; Τι θα γίνει με αυτούς που επαφιέθηκαν στην αναγνώριση της μεταφοράς τους (στην Δ.Ο.Υ. Κατοίκων Εξωτερικού) μόνο για τον χρόνο υποβολής της αίτησης, καθώς οι τοπικές εφορίες αξίωναν «πονηρά» την προσκόμιση στοιχείων παγκοσμίου εισοδήματος για να δεχθούν την αναδρομική μεταφορά σε όσους μετανάστευσαν πριν χρόνια ;

Πως δικαιολογείται ο περιορισμός των χωρών προέλευσης του δικαιούμενου στο κίνητρο ; Νοοτροπία «ένοχος μέχρι αποδείξεως του εναντίου». Αυτό φαίνεται σαν «copy paste» από άλλες διατάξεις, άσχετες με τα χαρακτηριστικά της ρύθμισης.

Πώς δικαιολογείται η ιδιαίτερη φορολογική μεταχείριση μισθωτών στην Ελλάδα ανάλογα με το εάν εργοδότης είναι ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή μόνιμη εγκατάσταση αλλοδαπής επιχείρησης στην Ελλάδα ; Ενδεικτικά διερωτώμεθα, δεν έχει ο νομοθέτης υπόψη του τον Κανονισμό 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον συντονισμό των συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλισης που προβλέπει απασχόληση μισθωτού σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από μη εγκατεστημένο εργοδότη ;

Γιατί να αφορά τον μισθωτό που επιθυμεί να ενταχθεί στην ευνοϊκή ρύθμιση το εάν η πρόσληψή του καλύπτει νέα ή παλιά θέση εργασίας, και πως ορίζεται αυτή; Επιδίωξε ο νομοθέτης με ένα σμπάρο δύο τριγώνια, «αν είναι να δώσουμε φορολογικό κίνητρο, ας φτιάξουμε και μια θέση εργασίας» ; . Το ότι αυτή η

προϋπόθεση εισάγει αδικία κατ' άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος δεν τον απασχολεί. Ας μην αναλύσουμε την όλη λογική αυτής της προϋπόθεσης.

- Η εφαρμογή του κινήτρου και για την περίπτωση άσκησης ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι το κερασάκι στην διάταξη, που ίσως χρήζει χωριστής ανάλυσης...

Η ρύθμιση πάντως δεν έχει τα χαρακτηριστικά αυτών που συνήθως προσβάλλονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας από φορολογούμενους διότι η αδικία δεν εκφράζεται με τρόπο φορομνηχτικό εις βάρος μια κατηγορίας προσώπων αλλά υπό τύπον ελάφρυνσης μιας άλλης. Ωστόσο, καλό θα είναι να γίνουν άμεσα νομοθετικές διορθώσεις, και όχι μόνο σε επίπεδο ερμηνευτικών οδηγιών της Διοίκησης, προκειμένου να περισωθεί το κύρος αυτής της κατά τα άλλα σοβαρής πρόθεσης.

*Ο κ. Θεόδωρος Σκουζός είναι Δικηγόρος LL.B LL.M, Διαχειριστής Εταίρος – Ιάσων Σκουζός & Συνεργάτες Δικηγορική Εταιρεία – www.taxlaw.gr

* Ο τίτλος είναι παράφραση του “όμνου” των Cypress Hill

Πηγή: <https://www.liberal.gr/apopsi/insane-in-the-brain-gain/344479>